

Svenska riksdagsgruppens svar på regeringssonderarens frågor 30.4.2019

(Den finskspråkiga versionen är den officiella)

1. Ett Finland som är koldioxid neutralt och tryggar den biologiska mångfalden

a) Förbinder ni er till att stoppa den globala uppvärmningen till 1,5 grader på global nivå? Förbinder ni er till att Finland är koldioxid neutralt år 2035 och därefter snabbt ytterligare minskar koldioxidutsläppen?

SFP förbinder sig till att den globala uppvärmningen begränsas till högst 1,5 grader. Vårt mål är att Finland ska vara klimat neutralt 2035. Det innebär att vi uppnått en situation där vi snabbt efter år 2035 blir koldioxid negativa.

b) Vilka åtgärder anser ni att behövs i kampen mot klimatförändringen inom olika delar av samhället?

Det finns inte en enda specifik lösning på klimatfrågan, utan det behövs åtgärder inom många samhällssektorer. Finland behöver en sektorsövergripande färdplan med klara åtgärder och tidsplaner för måluppfyllelse.

Finland bör snabbt gå in för att främja energieffektivitet, utveckla bättre teknik för energilagring och minska energibehovet. Detta kräver nödvändigt satsningar på ny teknik, forskning, utveckling och innovation. Exempelvis måste återvinningen och den cirkulär ekonomin bli allt effektivare, liksom även återanvändningen av material.

Utsläppen från trafiken måste minska, och därför måste vi satsa på en fungerande kollektivtrafik, i synnerhet spårtrafik. Dessutom måste bilparken förnyas och antalet utsläppsnåla fordon ökas. Biobränslet måste produceras på ett hållbart sätt. Växande skog är vår viktigaste kolsänka och våra åkrar har potential att binda mer koldioxid än de gör i dag. Genom ett aktivt skogsbruk kan vi öka både vårt välbefinnande och skogens roll som kolsänka, samtidigt som vi beaktar skogens ekonomiska, sociala, ekologiska och klimatmässiga påverkan.

Finland måste frånga kolkraft och öka andelen hållbar förnybar energi. Det behövs ett tydligt åtgärdsprogram för att göra energiproduktionen fossilfri. Energilagstiftningen och beskattningen ska möjliggöra kostnadseffektiv, småskalig och utsläppsfri energiproduktion som kan förbrukas lokalt. Vi behöver en strategi för energilagring och bör försöka styra energiförbrukningen så att effekttoppar kan undvikas. Beskattningen bör ändras så att energilagring kan främjas, särskilt i fråga om produktion av förnybar energi. Det skulle löna sig för Finland att satsa på utbildning, kunnande och forskning som är kopplade till energilagring, samt att öka insatser för att locka bland annat batteriindustrin till Finland. Samarbetet med stora städer intar en nyckelställning på vägen mot ett mer miljövänligt samhälle.

Systemet med utsläppshandel måste utvecklas och det måste skapas ett mer heltäckande globalt system för handeln. Kampen mot klimatförändringen måste beaktas som en del av biståndet. När Finland blir ett allt mer klimatvänligt samhälle måste vi se till att stödja dem som påverkas mest av omställningen så att de kan klara av de nya krav som en klimatneutral ekonomi ställer.

c) Vilka är enligt er de viktigaste metoderna för att skydda och förbättra den biologiska mångfalden?

Det är mycket viktigt att bevara den biologiska mångfalden. Precis som klimatförändringen är artminskningen en av de största utmaningarna för mänskligheten. Ett ekosystem med stor artrikedom är bättre rustat att stå emot klimatförändringen.

Inom skogsskötseln måste vi främja åtgärder som stöder den biologiska mångfalden. Exempelvis måste det finnas tillräckligt med röträd och murkna träd.

Skogarnas mångfald säkerställs bäst genom tillräcklig finansiering av Metso-programmet. Dessutom bör programmet utvidgas till att omfatta hela landet. På detta sätt kommer den biologiska mångfalden att beaktas på ett mer heltäckande sätt. Ett ansvarsfullt skogsbruk som bygger på vetenskapliga rön och hållbara metoder för skogsskötsel innebär dels att den biologiska mångfalden tryggas, dels att skogens kapacitet att binda koldioxid och fungera som långsiktig kolsänka stärks. Stödet för hållbart skogsbruk (Kamera) är ett bra sätt att uppmuntra markägarna och skogsägarna till aktiv skogsskötsel och miljöåtgärder.

Vi måste främja bevarandet av undervattensmiljön i havet. Det är möjligt att restaurera vattendragen under nästa regeringsperiod.

2. Ute i världen är Finland större än sin storlek

a) Hur borde Europeiska unionen utvecklas? Vilka är de viktigaste målen inför Finlands EU-ordförandeskap?

Under Finlands ordförandeperiod i EU visar vi vägen för unionens framtid. Vissa tror att Finland blir starkare om EU försvagas. Det förhåller sig emellertid helt tvärtom. Också Finland har nytta av ett starkt EU. Finland måste vara bland de främsta när det gäller att utveckla en mer modern, jämlik, hållbar och konkurrenskraftig union som försvarar de gemensamma värdena mänskliga rättigheter, rättsstaten och demokrati. Finland ska vara en initiativkraftig och konstruktiv påverkare i EU. Unionen ska vara en politisk kraft som främjar fred, välstånd, stabilitet och rättvisa såväl inom Europa som globalt.

SFP förbinder sig vid de mål som riksdagsgrupperna gemensamt godkänt för Finlands ordförandeperiod. Finlands mål under landets ordförandeskap bör vara att säkerställa rättsstaten, frihet och fred, bekämpa klimatförändringen, främja mänskliga rättigheter, jämlikhet och den sociala dimensionen, möjliggöra handel och lyfta fram frågor som gäller Östersjön, det arktiska området och den nordliga dimensionen. Andra viktiga frågor är utbytesprogrammen inom Erasmus, kompetens, bankunionen och garanterande av EU:s värden i hela unionen. Det är nödvändigt och viktigt att Finland håller fast vid sin ståndpunkt och försvarar de liberala västerländska värderingarna.

b) Är ni beredda att stödja linjen i den senaste utrikespolitiska redogörelsen?

Ja. Finland måste vara en tillförlitlig aktör i det internationella samarbetet och en stat som tar sitt ansvar inom biståndspolitiken. Finland ska bidra till att stärka det avtalsbaserade och multilaterala FN-systemet.

De andra nordiska länderna är våra närmaste internationella samarbetspartner. De nordiska länderna bör samarbeta allt mer på den internationella arenan. Norden ska gå i digitaliseringens främsta led och vara världens mest integrerade region. Smarta digitala lösningar kommer att både undanröja gränshinder och avskaffa byråkrati.

Finland ska ta en aktiv roll och gå i bräschen för att utveckla och stärka Europeiska unionen. Medlemskap i EU är fortsatt det bästa sättet att främja våra relationer med resten av världen. På det sättet kan vi sörja för säkerhet och välfärd för våra medborgare.

Finland ska eftersträva en aktiv och konstruktiv roll i alla de multilaterala organisationer, vid alla de bord där det fattas beslut som berör oss och som påverkar oss. Finland ska fördjupa sin roll inom krishantering, medling och utvecklingssamarbete och när det gäller att genomföra Agenda 2030 för hållbar utveckling. Ett väsentligt inslag i Finlands utrikespolitik är att främja kvinnors och flickors rättigheter i världen. Finland ska också understryka vikten av utbildning och bidra till ett fungerande ekonomiskt system utan skatteflykt. En rättvis frihandel är till gagn för alla.

c) Vilken roll ska Europa ha i samarbetet med Afrikanska unionen och dess medlemsstater när det gäller utvecklandet av Afrika?

Stöd behövs för att de som bor i de allra fattigaste länderna ska ha framtidstro och möjlighet att stanna kvar i sitt hemland och delta i dess utveckling. Afrika är en strategisk partner för Europa, och Europa måste vidta aktivare åtgärder som motvikt mot Kinas ökande inflytande i Afrika.

Partnerskapet mellan EU och Afrikanska unionen (AU) måste stärkas. Samarbetet bör framför allt gå ut på att stödja utvecklingsländerna exempelvis för att utveckla utbildningen, skapa arbetstillfällen, producera ren energi, möta utmaningarna med klimatförändringen och bekämpa den, bygga ett demokratiskt och ekonomiskt fungerande samhälle, utveckla ett rättvist samarbete på handelsområdet, bekämpa fattigdomen, upprätthålla fred och förbättra flickornas och kvinnornas ställning.

d) Godkänner ni målet att höja biståndsanslagen till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI)? Inom vilken tidsram anser ni att det här är möjligt att förverkliga?

Vi godkänner målet att höja Finlands anslag för utvecklingssamarbete till 0,7 procent av BNI. För att nå detta mål behövs det en klar och tydlig färdplan för denna och nästa valperiod.

3. Finland – en säker rättsstat

a) Beskriv hur ni uppfattar Finland som rättsstat och hur man kan stärka den. Hur skulle ni främja mänskliga rättigheter i Finland? På vilka sätt är ni beredda att utveckla nationalspråkens ställning i Finland?

I en rättsstat är det centralt att de mänskliga grundrättigheterna förverkligas.

All utövning av offentlig makt skall bygga på lag. I all offentlig verksamhet skall lag noggrant iakttas. Var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Vi måste sörja för medborgarnas rättssäkerhet och deras allmänna säkerhetskänsla samt förtroende för rättskipningen.

Tillräckliga resurser måste avsättas för rättsvården. En fungerande rättsvård förutsätter att alla länkar i kedjan, dvs. polis, åklagare, rättshjälp, domstol, fängvård och utsökning, fungerar. Med detta syftar vi exempelvis på att resursproblemen inom åklagarväsendet märks senare i domstolarna. Då finns det risk för flaskhalsar i behandlingskedjan. Det leder i sin tur till förlängda behandlingstider, vilket kan försämra medborgarnas rättssäkerhet. Ett oberoende domstolsväsende och tillräckliga resurser måste säkerställas. Det är viktigt att polisen är närvarande i samhället för att brott ska kunna förebyggas. Vi behöver fler poliser för att polisen ska kunna fullgöra alla sina uppgifter. Anslaget för polisen bör dimensioneras med särskild hänsyn till att vi behöver tillräckligt många brottsutredare.

En fungerande rättsvård är av avgörande betydelse för vår konkurrenskraft och utveckling. Företagen måste kunna lita på att deras ärenden blir behandlade smidigt och effektivt inom domstolarna. Också de högsta laglighetsövervakarna och de särskilda ombudsmännen måste garanteras tillräckliga resurser. Dessutom måste de asylsökandes rättssäkerhet förbättras. De problem och brister som uppdagats i asylprocesserna bör tas på allvar.

Finland måste följa internationella människorättskonventioner och främja deras tillämpning. Våldet mot kvinnor och i nära relationer måste förebyggas bestämt. En revidering av lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet ("translagen") måste genomföras. ILO-169 konventionen om ursprungsfolkens rättigheter borde ratificeras.

Den första nationalspråksstrategin gjordes under regeringen Katainen. Den gäller båda nationalspråken och behöver nu ses över. Vi måste se till att de språkliga rättigheterna faktiskt tillgodoses. När administrativa reformer genomförs måste deras konsekvenser för de språkliga rättigheterna alltid bedömas. Då man genomför stora digitaliseringsprojekt bör man försäkra sig om att de språkliga rättigheterna förverkligas även i praktiken. I fråga om de språkliga rättigheterna måste särskild uppmärksamhet fästas vid social- och hälsovården, rättsvården och utbildningen. Det behövs ett tillräckligt antal svenskspråkiga läkare, jurister och andra tjänsteinnehavare för att medborgarnas språkliga rättigheter ska tillgodoses i praktiken. Detta är viktigt också med tanke på samarbetet med Åland.

Språkundervisningen bör tidigareläggas och vidare behövs det mer språkbad, språkduschar och andra välfungerande metoder för språkundervisning. Innehållet i undervisningen i svenska språket bör utvecklas på ett sätt som gör den mer intressant för de finskspråkiga eleverna.

b) Vad är er uppfattning om kvaliteten på lagberedningen och är ni redo att godkänna kommittébaserad lagberedning?

Nivån på lagberedningen har sjunkit i jämn takt de senaste åren. Expertis ska tillmätas betydelse och man bör gå in för att bättre försäkra sig om lagberedningens grundlagsenlighet. Tillräckliga konsekvensbedömningar är en väsentlig del av bra lagberedning. Det måste råda samförstånd inom den kommande regeringen om vilka principer som gäller för bra lagberedning.

Kommittébaserad lagberedning lämpar sig i synnerhet för omfattande reformer där det behövs mer omfattande konsensus och expertis. Fokus inom lagberedningen bör ligga på ministerierna. Det ska inte förutsättas att riksdagen utför omfattande lagberedning.

c) Vad är riskfaktorerna beträffande den inre säkerheten och hur skulle ni stärka den?

Den inre säkerheten hotas framför allt av ökad segregering, ensamhet och marginalisering. Satsningar på jämlika utbildningsmöjligheter är i nyckelställning när bristande jämlikhet ska förebyggas. Vi måste också göra tillräckliga satsningar på integration, mentalvårdsarbete och polisen. Beslutsprocesserna måste vara öppna och inkluderande på alla samhällsnivåer. Kampen mot människohandel, extrema rörelser, hatspridning och terrorism i alla dess former är en gemensam sak för Finland, Europa och hela världen.

d) Är ni beredda att stödja den försvarspolitiska linjen i de senaste redogörelserna?

Ja. Vi håller med om att Finlands militära omvärld har förändrats och att situationen kring Östersjön har försämrats. Försvarssamarbete med Sverige intar en särställning. Också försvarssamarbetet inom EU bör utvecklas. Det ligger i Finlands intresse att aktivt delta i det internationella samarbetet. Det ingår också i vårt globala ansvar. Den mest konkreta delen av försvarsredogörelsen gäller de stora strategiska kapacitetsprojekten för sjöförsvaret och luftförsvaret samt projektresurserna. Projektet Flottilj 2020 och HX-jaktplansprojektet innebär synnerligen betydande investeringar. Det står klart att anskaffningarna behövs för att vårt land ska kunna säkerställa sin försvarsförmåga.

Grunden för vår säkerhetspolitik måste bygga på ett trovärdigt nationellt försvar. Den allmänna värnplikten är en grundpelare för Finlands försvar. Finlands försvarsmakt försvarar hela landet. Vi behöver även i fortsättningen investeringar i ett trovärdigt, nationellt och modernt försvarssystem. Det lönar sig för ett land som Finland att bedriva aktivt samarbete som stärker landets säkerhet. Det pragmatiska nordiska försvarssamarbetet, det bilaterala samarbetet med Sverige samt EU, OSSE och det fördjupade partnerskapet med Nato är exempel på detta.

4. Ett livskraftigt Finland

a) Ser ni att Finland i och med klimatförändringen och andra megatrender kan bygga upp en ny, hållbar exportdriven tillväxt? Anser ni att Finland behöver en gemensam strategi för att säkerställa ökad livskraft och hållbar ekonomisk tillväxt? Vilka skulle vara huvudpunkterna i den strategin?

Ja. Finland bör ge företagen förutsättningar för innovativ verksamhet i kampen mot klimatförändringen. Det kräver långsiktig politik så att företagen ska våga investera, utveckla, anställa och ta vara på exportmöjligheter. Därför är det viktigt att Finland satsar på forskning och innovation.

Vi behöver ett mer innovativt system för innovationsbidrag. Finland ska underlätta utvecklingen av Norden till världsledande innovationsregion inom sektorn för cleantech. Klimatteknik och ren teknik är växande marknader. Vi vill att Finland blir ett föregångsland och intar en framstegsvänlig attityd till nya tekniker. Dessutom skapar vi exportmöjligheter om vi bygger upp en verksamhetsmiljö med plats för teknologiska innovationer och en stark inhemsk marknad.

Arbetet mot klimatförändringen öppnar upp nya marknader för finländsk spetsteknik med högt förädlingsvärde och hög know-how. Exempelvis med hjälp av industri- och kompetenskluster kan vi ge Finland nya exportmöjligheter. Cirkulär ekonomi är en av de framtidsbranscher som kan ge våra företag möjligheter och göra vårt samhälle ekologiskt hållbart.

b) Med vilka åtgärder kan vi utveckla metropolområdet, de växande stadsregionerna, de regionala centrumen och glesbygdsområdena?

Urbaniseringen är en global megatrend som kan ha många fördelar, inte minst ekonomiska och klimatmässiga. I synnerhet städernas utveckling är avgörande för hela Finlands framgång, särskilt med avseende på ekonomi, tillväxt och sysselsättning. .

Det är viktigt att utvecklingen sker på ett hållbart sätt. Man bör undvika att skapa onödiga motsättningar mellan stad och landsbygd.

Finland behöver en starkare stadspolitik. Den nuvarande politiken har inte i tillräcklig utsträckning beaktat exempelvis de investeringsbehov som finns i fråga om växande städer. Med tanke på landet som helhet är det nödvändigt att städernas utveckling stöds i syfte att främja ekonomi, tillväxt och sysselsättning i hela Finland.

Det är också viktigt att beakta att det finns olika typer av städer och kommuner och att de alla har sina särskilda behov och möjligheter. Vi behöver en stark metropolpolitik för att kunna konkurrera internationellt. Om metropolområdet är framgångsrikt drar hela Finland nytta av det. Företagens möjligheter att nyanställa ska underlättas genom att ge städerna större beslutanderätt i fråga om den egna arbetsförmedlingen.

Vi behöver också beslut som medger att andra städer, även regionstäder, utvecklas. Vi måste skapa goda förutsättningar för regionstäderna att utvecklas, exempelvis genom regionstadsprogrammet.

Vi behöver en modern region- och landsbygdspolitik som ger regionerna möjligheter att utveckla sina egna särdrag och styrkor. Staten intar här en nyckelposition, eftersom den kan skapa förutsättningar exempelvis för utveckling av infrastruktur och välfungerande trafik- och kommunikationsförbindelser. Hela Finland måste ges möjlighet att utvecklas, även glesbygden och skärgården. Det ska gå att bedriva hållbart och lönsamt jord- och skogsbruk i Finland. Detta är viktigt för att trygga dels den inhemska livsmedelsproduktionen, dels också en levande landsbygd.

c) Hur skulle ni säkerställa upprätthållandet och utvecklandet av Finlands transportinfrastruktur? Vad är er modell för att utveckla finansieringen?

Goda transportförbindelser och en fungerande infrastruktur är byggstenar för ett livskraftigt Finland. Därför ska transportinfrastrukturen utvecklas långsiktigt genom både nationella och regionala trafik- och utvecklingsplaner. Hela Finland ska utvecklas på jämlikt sätt med särskild hänsyn till näringslivets behov.

Fokus i fråga om transportinfrastrukturen ligger på ett bättre underhåll av basvägnätet och utveckling av järnvägsnätet. Hamnarna och flygplatserna ska bidra till att upprätthålla regionernas livskraft. Kollektivtrafikens betydelse kommer att öka ytterligare i framtiden. Därför ska staten ge incitament till utnyttjande av kollektivtrafik exempelvis genom att göra spårtrafiken mer attraktiv, vilket dessutom skulle flytta fokus till mer miljövänliga alternativ.

Den offentliga sektorn är en viktig aktör och finansiär när det gäller att upprätthålla och utveckla transportinfrastruktur. Trots detta anser vi att man måste fortsätta utreda nya finansieringsmodeller så att projekt med hög prioritet kan genomföras enligt en betydligt snabbare tidtabell än i dagsläget. Finland bör bättre en tidigare få till stånd EU-finansiering för infrastrukturprojekt.

5. Ett Finland med en arbetsmarknad baserad på förtroende och jämställdhet

a) Hur skulle ni utveckla arbetslivet och regleringen av arbetslivet i samarbete med arbetsmarknadsparterna? Godkänner ni att minimikraven i arbetslivet regleras utifrån gällande normer?

Arbetslivet måste reformeras. Spelreglerna måste utvecklas i samråd med arbetsmarknadsparterna utifrån de gällande minimikraven. Med tanke på morgondagens arbetsliv bör arbetstagarna och arbetsgivarna ges möjlighet till ökad dialog och utvidgat lokalt beslutsfattande.

Vi vet att lokala avtal fungerar bra inom stora branscher som teknikindustrin och pappersindustrin. Det är däremot en stor utmaning att få till stånd fungerande och smidiga spelregler också för mindre arbetsplatser, för de små och medelstora företag som står för en betydande del av arbetstillfällena. Nu behövs det förtroende mellan parterna. Det långsiktiga trepartssamarbetet har fört med sig mycket gott för landet.

Vi behöver satsningar på arbetshälsa och arbetsförmåga. Vi har föreslagit ett nationellt program för stärkt arbetshälsa. En bättre arbetshälsa skulle ge samhället stora besparingar och ökad produktivitet samtidigt som finländarnas livskvalitet skulle bli bättre.

b) Hur skulle ni reformera familjeledigheterna?

Det behövs en tillräckligt omfattande reform av familjeledigheterna. Reformen måste ge klara ramar för ökad jämställdhet i arbetslivet och för ökad flexibilitet och större valfrihet för familjerna. Vi behöver fler pappor som delar ansvaret för hushållet och barnen, och vi behöver flexibla instrument som tillåter småbarnsföräldrar delta i arbetslivet.

SFP har länge förespråkat den så kallade 6+6+6-modellen, som också Institutet för hälsa och välfärd och kvinnoorganisationerna, oberoende av partitillhörighet, anser vara det bästa alternativet. Modellen kan också införas stegvis. Vi föreslår inte att hemvårdsstödet slopas, men i totalreformen är vi redo att förkorta stödtiden något. I det här paketet ingår också rätt till fyra timmars avgiftsfri småbarnspedagogik per dag för alla barn som fyllt tre år.

c) Vilka är de viktigaste åtgärderna för att uppnå lönejämställdhet?

En revidering av familjeledigheterna är ett viktigt steg på vägen mot lika lön och pension för kvinnor och män. Det är likaså angeläget att kostnaderna för familjeledigheterna delas jämnt mellan de mansdominerade respektive kvinnodominerade branscherna. Arbetsmarknadsparterna har en avgörande roll i arbetet för lönejämställdhet.

Samtidigt måste vi ta hänsyn till ensamförsörjarfamiljerna.

Jämställdhetsfrågorna överlag måste få en central ställning i nästa regeringsprogram. Likaså är det viktigt att på förhand bedöma konsekvenserna av olika beslut på jämställdheten.

6. Ett ekonomiskt hållbart Finland

a) Hur skulle ni säkra att sysselsättningen stiger till klart över 75 procent under 2020-talet?

Grunden för vår välfärd ligger i en ansvarsfull och långsiktig, socialt hållbar ekonomisk politik. Välfärden stiger i takt med arbetstillfällena. Sysselsättningen bör ligga klart över 75 procent. Det förutsätter aktiva åtgärder av såväl de politiska beslutsfattarna som arbetsmarknadsparterna.

Nya jobb uppstår framför allt i små och medelstora företag. Därför behöver vi ett företagsvänligt samhälle där företagen har goda utvecklingsmöjligheter och där det är lätt att anställa personal. Lagstiftningen måste stödja företagande. Beskattningen bör motivera till att arbeta och starta företag. Tyngdpunkten måste flyttas över från beskattning av arbete och företagande till indirekta skatter och miljöskatter. Det måste bli enklare att samordna

företagande med annat lönearbete. Myndigheternas beslutsprocesser måste bli mer flexibla och underlätta företagande.

Arbetshälsan måste stärkas. De anställda måste kunna trivas på jobbet. Vi kan göra stora inbesparingar och förbättra många finländares vardag genom att minska sjukfrånvaron, arbetsolyckorna och sjukpensioneringarna. Var fjärde sjukfrånvaro beror på mentala problem. Det borde därför finnas ett nationellt spetsprojekt för främjande av den mentala hälsan. Vi måste säkerställa en tillräcklig tillgång till mentalvårdstjänster. Vi bör fästa uppmärksamhet vid den mentala hälsan redan i ett tidigt skede.

Långtidsarbetslösa måste ges faktiska möjligheter att återgå till arbetslivet. Arbetsförmedlingen måste utvecklas och de arbetssökande ges stöd så att de lediga jobben och de arbetssökande lättare hittar varandra. Partiellt arbetsföra bör likaså ges bättre möjligheter att stanna kvar i eller återgå till arbetslivet. Övergångsarbetsmarknaden bör utvecklas.

Arbetslivet förändras ständigt. Alla måste ges en chans till fortbildning i syfte att hitta nytt jobb. Samhället måste uppmuntra till ständigt lärande. Här behöver vi ett trepartssamarbete.

Föräldrarna måste dessutom enklare kunna samordna familjelivet och arbetslivet. Här är småbarnspedagogiken och reformen av familjeledigheterna av stor betydelse.

b) Ange de faktorer som ska säkra hållbarheten i de offentliga finanserna, framför allt med tanke på befolkningsutvecklingen.

Det behövs en hög sysselsättning för att trygga en hållbar ekonomi.

Vi måste höja nativiteten i landet. För att lyckas med det krävs en barn- och familjevänlig politik. Finland ska bli världens barnvänligaste land. Vi måste underlätta vardagen för barnfamiljerna. Föräldrarna måste enklare kunna samordna familjelivet och arbetslivet. Familjeledigheterna bör bättre än hittills motsvara barnfamiljernas verklighet och föräldrarnas arbetssituation. Den subjektiva rätten till dagvård bör återinföras och alla barn som fyllt tre år ges rätt till fyra timmas kostnadsfri småbarnspedagogisk verksamhet per dag.

I takt med att befolkningen åldras är det också av nöden att gynna arbetskraftsinvandringen genom särskilda åtgärder, exempelvis genom att slopa behovsprövningen av utländsk arbetskraft. Det behövs ökade satsningar på integrationen av flyktingar och asylsökande. Vi måste uppmuntra utländska studerande att bli kvar i Finland efter studierna, till exempel genom att göra det lättare för dem att få uppehållstillstånd.

Genom ett mer positivt samhällsklimat och genom ett bra familjeledighetssystem kan vi motverka att finländare flyttar utomlands och locka tillbaka utlandsfinländare.

Det krävs satsningar på förebyggande hälsovård och folkhälsoarbete, särskilt i fråga om de äldre.

7. Ett rättvist, jämlikt och inkluderande Finland

a) Hur skulle ni stärka den service som välfärdssamhället erbjuder och de förmåner som tryggar försörjningen för de behövande? Beskriv i synnerhet hur ni skulle stärka servicen och förmånerna för den äldre befolkningen. Vilka åtgärder föreslår ni för att minska barnfattigdomen?

Vi måste slå vakt om vårt nordiska välfärdssamhälle. Alla måste kunna känna sig trygga i det dagliga livet och i ålderdomen. Välfärdstjänsterna måste stärkas bland annat genom en vårdreform och en reform av det sociala trygghetssystemet. Reformerna måste förbättra situationen framför allt för dem som har det sämst ställt.

Vi måste framför allt satsa på utbildning och på social- och hälsovården. Det behövs ett allmänt kostnadstak för klientavgifter, så att avgifterna inte blir oskäligt höga för låginkomsttagare. Våld i nära relationer och våld mot kvinnor är ett avsevärt problem i Finland. De akuta följderna kan lindras genom nya skyddshem och genom att anvisa mer resurser för förebyggande av våld. Risken för utslagning bland unga måste minskas genom satsningar på förebyggande och uppsökande ungdomsarbete. Satsningarna för att motverka överskuldssättning måste bli mer målmedvetna.

Inom äldreomsorgen krävs ett flertal förbättringar, såväl inom hemvården som serviceboendet med heldygnsomsorg. Samhället måste garantera alla en trygg och god äldreomsorg. En bindande vårdardimensionering måste fastställas i lag. Det måste också läggas större vikt vid patienternas vårdberoende, dvs. hur mycket vård de behöver. Kostnaderna för äldreomsorgen måste hålla en skälig nivå.

Närståendevårdarnas ställning måste förbättras och förenhetligas. Också vården i livets slutskede måste förbättras. Vi måste ta fram lämpliga stödfunktioner och utveckla mer individcentrerade tjänster. Det är möjligt att utveckla en rådgivning för äldre i likhet med mödra- och barnrådgivningen. Tröskeln för att få information och stöd i förebyggande syfte måste vara låg. Vi stöder inrättandet av en äldreombudsman.

Den främsta uppgiften för vårt välfärdssamhälle är att säkerställa en tillräcklig och kompetent personal inom exempelvis småbarnspedagogiken, skolorna och social- och hälsovården. Vi måste utbilda tillräckligt mycket kunnigt yrkesfolk. Vidare måste arbetet göras mer lockande och de anställda involveras i planeringen av arbetets innehåll.

Ställningen för pensionärer med låga inkomster måste stärkas genom höjning av de lägsta pensionerna. Vidare bör beskattningen av pensionärer bli skäligare, och pensionernas köpkraft vidmakthållas. De studerande måste få det bättre.

Barnfattigdomen ökar i Finland, i synnerhet i ensamförsörjarfamiljer. Om vi vill göra Finland till det barnvänligaste landet i världen, måste barnfamiljernas ställning stärkas. Därför måste barnbidragets ensamförsörjartillägg höjas, och bestämmelserna ändras så att ensamförsörjartillägget inte längre minskar utkomststödet. Det är likaså viktigt med jämlik utbildning och utvidgning av den avgiftsfria småbarnspedagogiken.

b) Hur skulle ni finansiera de åtgärder ni föreslår ovan? Beskriv era finansieringsförslag i konkreta termer.

Det allra viktigaste för finansieringen av vårt välfärdssamhälle är att skapa fler arbetstillfällen. Sysselsättningsnivån måste höjas till 75–80 procent. Fler personer i arbetslivet betyder ökade skatteintäkter. Därmed behövs ingen åtstramning av skatterna eller nedskärning av utgifterna.

Det är viktigt att under nästa valperiod våga satsa i synnerhet på utbildning, men också på exempelvis en ambitiös reform av familjeledigheterna och på bättre arbetshälsa. Det kan temporärt leda till ökande utgifter. De åtgärderna är ändå motiverade, eftersom satsningarna leder till ökad sysselsättning.

c) Vilka faktorer anser ni bidrar till ojämlikhet i det finländska samhället och hur skulle ni minska ojämlikheten?

Ojämlikheten i samhället måste elimineras. Ojämlikheten bidrar i hög grad till människor hamnar i utkanten av samhället. Det kan bero exempelvis på diskriminering, långtidsarbetslöshet, mentala problem, ensamhet, alltför stora skulder, barnfattigdom, marginalisering och flyktingskap.

Småbarnspedagogiken och utbildningen bidrar i avgörande grad till att förebygga ojämlikhet och ge alla likvärdiga förutsättningar.

Papperslösa måste erbjudas tillräckliga hälso- och sjukvårdstjänster. Minoriteter och andra utsatta måste ges bättre möjligheter att delta i samhället, särskilt att delta i beslutsfattandet.

Det krävs mer målmedvetna insatser för att förebygga överskuldssättning. Bland annat bör det anvisas tillräckliga resurser för skuldrådgivning. Vidare bör giltighetstiden för betalningsanmärkningar bli mer skälig. Integrationen bör främjas genom att hjälpa invandrare att få utbildning och jobb. Det stärker deras känsla av samhörighet och utvecklar deras språkkunskaper.

Den tredje sektorn har en viktig, inkluderande roll i förebyggandet av ojämlikhet. Det frivilligarbete som utförs i landet är värdefullt, och det gäller att trygga förutsättningarna för det.

8. Kunskapens, bildningens och innovationernas Finland

a) Håller ni med om att vi måste investera i utbildning, innovation, forskning och infrastruktur för att säkerställa en hållbar ekonomisk tillväxt? Beskriv hur detta ska gå till i konkreta termer.

Ja. Vi behöver målmedvetna satsningar på alla utbildningsnivåer och på forskningen. Den offentliga och den privata finansieringen av forskning, utveckling och innovationer bör år 2025 uppgå till fyra procent av bruttonationalprodukten. Basfinansieringen av alla utbildningsstadiet och av forskningen måste vara långsiktig och förutsebar. I stället för kortsiktiga projekt krävs en tillräcklig basfinansiering.

Den ekonomiska tillväxten förutsätter satsningar på infrastruktur.

b) Håller ni med om att alla unga bör avlägga examen på minst andra stadiet? Beskriv i konkreta termer hur ni vill uppnå det.

Ja. Alla ska ha samma möjligheter till studier på andra stadiet, oberoende av hemort och socioekonomisk bakgrund. Varje ung person måste garanteras utbildning. Utbildning på andra stadiet måste därför vara avgiftsfri. Alla studerande måste garanteras rätt till tillräckligt mycket närundervisning i gymnasiet eller yrkesstudierna. De studerande på andra stadiet är inne i en känslig livsfas som bland annat formar deras sociala och andra färdigheter. Det är i den fasen än viktigare att trygga tillgången till studiehandledning, mångsidiga stödformer och god elevvård.

För närvarande saknar cirka 10 procent av dem som går nionde klass färdigheter som krävs för att studera vidare. Det behövs flexibla lösningar skräddarsydda för den enskilde studerande, så att var och en kan få ett avgångsbetyg och tillräckliga kunskaper, färdigheter och motivation för att fortsätta studera. Det kan uppnås genom samarbete mellan ungdomsverkstäderna, den tredje sektorn och arbetsplatserna, särskilt om modellen kombineras med aktiv studiehandledning och stöd av ett multiprofessionellt elevvårdsteam. Samtidigt måste vi utveckla också andra, befintliga studievägar som tionde klassen, läroavtalsutbildning och den rehabiliterande verksamheten.

c) Hur skulle ni säkerställa att varje medborgare får utbildning och utvecklar sin kompetens under hela arbetskarriären?

Möjligheten till fortbildning och yrkesutbildning som vuxen är avgörande i en värld där arbetslivet förändras snabbt. Finansieringen av det ständiga lärandet måste breddas genom en ny modell som tas fram i ett trepartssamarbete.

Det fria bildningsarbetet är av central betydelse för fortsatta studier och kompetensutveckling. Därför måste förutsättningarna för fritt bildningsarbete säkerställas. Samtidigt måste det bli enklare för vuxenstuderande att avlägga lämpliga studiepaket vid högskolorna.

d) Hur skulle ni främja kulturens ställning i Finland?

Kulturen och kulturarvet har en avgörande betydelse för vårt samhälle. Kulturen förenar människor och motverkar polarisering.

Sunda fritidssysselsättningar bidrar i hög grad till välfärden. Därför behöver vi ett tillräckligt stort utbud av motions- och kulturtjänster på våra båda nationalspråk. Ett omfattande biblioteks nät stärker jämlikheten och delaktigheten.

Förvärvsmöjligheterna för yrkesutövare inom de kreativa branscherna måste stärkas. Det gynnar samtidigt tillväxten för hela branschen och kan också bidra till ökad kulturexport.

Frivilligverksamheten ökar samhörigheten och höjer livskvaliteten. Kultur, idrott, hembygdsintresse och föreningsverksamhet stärker identiteten och det sociala kapitalet och är därför viktiga element i samhället. Skolornas kulturundervisning och klubbverksamhet samt musikinstitutet ger alla, oberoende av bakgrund, möjlighet att ta del av kultur. Alla barn borde ges möjlighet till åtminstone en hobby exempelvis genom att man tar i bruk en hobbyedel.

9. En totalreform av det sociala trygghetssystemet kan inte genomföras under en enda valperiod. Är ni beredda att slå samman flera förmåner och godkänna en enhetlig förmånsnivå utifrån varierande grunder, så att reformen ökar sysselsättningen, höjer utbildningsnivån, minskar fattigdomen och ojämlikheten samt ökar den samhälleliga delaktigheten?

Ja. Finland behöver ett enklare, enhetligare och mer sporrande socialt trygghetssystem. Systemet måste garantera en tillräcklig inkomst i ett läge där den enskilde inte deltar eller kan delta i arbetslivet. Vi har inte råd att låta någon falla utanför samhällets skyddsnät. Samtidigt behöver vi en social trygghet som sporrar den enskilde. Det måste alltid vara mer lönsamt att ta emot ett jobb än att tacka nej.

Arbetslivet förändras snabbt, och därför måste också den sociala tryggheten uppdateras. Systemet måste också bli enklare och mer enhetligt. Vi måste bli kvitt all onödig byråkrati.

Trygghetssystemet kan förenklas genom sammanslagning av olika stödformer till ett enda orsaksbaserat generellt stöd. Den sociala tryggheten bör ta hänsyn till den aktuella livssituationen, exempelvis att en förälder kan vara ensam försörjare i familjen. Det generella stödet bör därför kompletteras med olika tillägg. Stödtagaren kan gärna belönas med ökat stöd för visad aktivitet, exempelvis jobsökning eller deltagande i studier eller fortbildning.

Utöver harmoniseringen av olika stödformer är det angeläget att effektivisera arbetskraftstjänsterna för dem som står utanför arbetslivet och att stärka fortbildningen och rehabiliteringen. Tillgången till service bör tryggas på jämlika grunder.

Det vore angeläget att se över den sociala tryggheten inom ramen för en större reform som omfattar också familjeledigheterna, småbarnspedagogiken och beskattningen. Samtidigt bör reformen planeras och beredas på ett sätt som tillåter att den genomförs stegvis.

Vi måste också stärka den sociala tryggheten för ensamföretagare. Ett sätt att göra det är ett system med en och samma försäkring för såväl företagare som löntagare. Det vore en slags kombinationsförsäkring där det arbete som utförts som löntagare, företagare eller projektanställd beaktas vid fastställandet av huruvida arbetslöshetsförsäkringens arbetsvillkor uppfylls.

10. Presentera era utgångspunkter för social- och hälsovårdsreformen?

Fokus för vårdreformen måste ligga på jämlik tillgång till social- och hälsovårdstjänster och på vårdens kvalitet och effektivitet. Den offentliga sektorn ska ha huvudansvaret för social- och hälsovården, men den privata och den tredje sektorn har en viktig kompletterande roll.

De problem som förekommer inom vårdsektorn ser mycket olika ut i olika delar av landet. Därför måste också lösningarna variera. Det är svårt att passa in hela landet i en och samma form. Det som fungerar ska inte plockas isär, utan reformen måste fokusera på att rätta till de problem som faktiskt föreligger.

Exempelvis kan primärvården flyttas över till de nuvarande sjukvårdsdistrikten. Kommunerna kan fortsatt ha ansvaret för äldreomsorgen och socialväsendet, och de kan själva välja om de vill ordna tjänsterna på egen hand eller i samarbete med andra kommuner.

Alla måste få vård snabbt och enkelt. God vård måste finnas tillgänglig på rimligt avstånd, och vårdenheternas förutsättningar måste tryggas utifrån rättvisa kriterier som beaktar de lokala förhållandena. Därför är det nödvändigt att säkerställa exempelvis omfattande jour vid Vasa centralsjukhus och trygga betingelserna för andra mindre sjukhus. I bland annat huvudstadsregionen kan det vara mycket svårt för svenskspråkiga att få service på modersmålet. I Nyland behövs det därför lösningar som i praktiken säkerställer de språkliga rättigheterna inom social- och hälsovården.

Vi välkomnar i princip valfrihet inom vården, men det bör ske förnuftigt och med eftertanke, gärna stegvis och genom försöksprojekt. Valfriheten kan stärkas genom servicecheckar och personlig budget. De här modellerna låter kunden välja tjänsteleverantör.

Det är vid beredningen av vårdreformen viktigt att i fråga om socialtjänsterna säkerställa att den lokala kunskapen utnyttjas också i fortsättningen och att tjänsterna finns nära till hands. Samtidigt måste större fokus läggas på det förebyggande arbetet. Det är av största vikt att stödtjänsterna, exempelvis patientdatasystemen, finns enkelt tillgängliga på alla nivåer i vårdkedjan.

Samtidigt måste strukturerna fokusera mer på det praktiska vårdarbetet. Det måste bli enklare att få tid hos läkare. Det kan göras genom att utöka antalet läkare och skötare, utveckla arbetsmetoderna och stärka den svenskspråkiga kundservicen. Vårdgarantin måste utvecklas så att de hjälpsökande får vård snabbare och utan långa kötider.

Om vårdreformen ska lyckas, måste den genomföras stegvis.

11. Är ni beredda att ingå i en majoritetsregering under socialdemokraternas ledning, och har ni några oeftergivliga villkor för ert deltagande?

Ja. SFP vill ingå i en handlingskraftig och samarbetsinriktad regering där regeringspartierna litar på varandra och där uppgiften att genomföra regeringsprogrammet binder partierna för hela regeringsperioden.

Centralt för SFP är ett Finland som är öppet och internationellt, som värnar om landets tvåspråkighet, som är företagsvänligt, jämlikt och jämställt, och där klimatförändringen motverkas och välfärdssamhället utvecklas utifrån en hållbar ekonomi.

Huruvida SFP kan ingå i den nya regeringen avgörs av regeringsprogrammet i dess helhet.